

Добридень Алла Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

ІМІДЖ ВЧИТЕЛЯ ЯК ПОКАЗНИК ЙОГО ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Імідж педагога чинить ефективний вплив на процес становлення особистості школяра у сучасному світі. Можна гіпотетично стверджувати, що науково обгрунтоване конструювання іміджу, як професійно важливої якості сучасного вчителя, можливо за наявності певних пріоритетних умов і відповідних методів.

Сьогодні помічається зростання інтересу до педагогічної іміджології – наукового напрямку, що займається розробкою і використанням теорії та практики формування іміджу педагогічних працівників, освітніх закладів, іміджу системи освіти. Так, окремі аспекти означеної проблеми деякою мірою висвітлені у працях, що присвячені: психології індивідуальності (Б. Ананьєв, В. Мерлін, С. Рубінштейн та ін.); формуванню педагогічного іміджу та «професійного образу Я» майбутнього педагога (Н. Гузій, А. Калюжний, А. Кононенко, Н. Тарасенко та ін.), професійного іміджу викладача вищої школи (Т. Бусигіна, Л. Донська, В. Ісаченко, І. Чертикова та ін.).

Кожен з нас створює певний образ – імідж – уявлення про людину, що складається на основі його зовнішнього вигляду, звичок, манери говорити, менталітету, вчинків. Теоретичні підходи розглядають різні грані феномену суб'єкта, але суб'єкт як філософська категорія розкриває певну якість активності людини, її здатність до самовизначення і саморозвитку, здатність добудувувати субстанцію, творити, розвивати і реалізовувати її нові можливості. Увага до іміджу актуалізувалася в останні роки в зв'язку із загостренням проблеми вибору, що постала перед людьми (вибору товарів і

послуг, політичних партій і громадських організацій, лідерів і керівників), і конкуренцією на різноманітних ринках – споживчому, політичному та інших.

Доцільний, адекватний імідж абсолютно необхідний для будь-якого виду соціальної діяльності, що підтверджує багаторічна практика.

Таким чином, аналіз наявних визначень показує, що в зарубіжній фаховій літературі, присвяченій проблемам дослідження іміджу, термін «імідж» вживається в значенні, яке можна було б сформулювати наступним чином: відображення в психіці людини у вигляді образу тих чи інших характеристик об'єкта чи явища, а це означає, що термін «image» професіоналами інтерпретується як образ, який розуміється сукупністю не лише матеріальних видимих характеристик об'єкта, а й ідеальних невидимих його характеристик.

Більшість вітчизняних фахівців у цій області, трактують і перекладають слово «імідж» як образ.

Подібна інтерпретація цього терміну була б прийнятною, якби не той факт, що в українській мові слово «образ» має кілька значень, зокрема такі, найбільш вживані: зовнішність; живе, наочне уявлення про когось, щось, що виникає в уяві, думках; форма сприйняття свідомістю явищ об'єктивної дійсності, відтворення свідомістю предметів і явищ зовнішнього світу; характер, склад,напрямок; спосіб, засіб [1].

Хто ж створює імідж? По-перше, сам вчитель, який продумає, яким боком повернутися до оточуючих, які відомості про себе надати. По-друге, значну роль у створенні іміджу відіграють засоби масової інформації. По-третє, його створюють і оточуючі люди – друзі, рідні, колеги. Найбільш значущими складовими педагогічного іміджу сучасного вчителя є : зовнішній вигляд; використання вербальних і невербальних засобів спілкування; внутрішня відповідність образу професії вчителя – внутрішнє «Я».

Імідж вчителя – експресивно забарвлений стереотип відчуття образу педагога в поданні колективу учнів, колег, соціального оточення, в масовій

свідомості. Основними процесами семіотичних властивостей в технологіях побудови педагогічного іміджу є:

- Вписування іміджу кращого чи ідеального вчителя у семіотичне уявлення про лідера, відбір тих його характеристик, які відповідають цій ідеалізації.
- Вписування іміджу кращого чи ідеального вчителя у семіотичну модель вже реалізованого лідера (типу вчитель-новатор, майстер). Саме в модель, тому що ми оперуємо лідером як символом, а не як реальною особистістю.
- Вписування іміджу кращого чи ідеального вчителя в модель поведінки актора, а це більш семіотично насичений об'єкт, істотою життя якого взагалі є породження знаків.
- Активне використання супутніх засобів символізації в плані створення візуальних характеристик школи, колективу.
- Це боротьба з автономними потоками комунікації типу чуток, які можуть бути також принципово символічні.
- Символізація дуже автономних сфер (одягу, зачіски, погляду) [2].

Отже, як показало вивчення проблематики педагогічного іміджу вчителя в історичній ретроспективі, в історії європейської філософської, антропологічної, педагогічної, естетичної думки простежується традиція дослідження образу суб'єкта, що виникає в інтерсуб'єктній взаємодії, в рамках якої до початку ХХ століття були накопичені теоретичні передумови соціально-психологічної концепції педагогічного іміджу.

Список використаних джерел:

1. Варданян М. Р. Вплив іміджу педагога на психологічне здоров'я школярів. / М. Р. Варданян // Журнал прикладної психології. – 2006. – № 6. – С. 45-53.
2. Калюжний А. А. Психологія формування іміджу вчителя. / А. А. Калюжний. – М.: Гуманітарний видавничий центр ВЛАДОС, 2004. – 222 с.